

Lažje na maturi

1 Matura

Odločitev, da v naše šolstvo vpeljemo maturo, sega nazaj v leto 1989. Matura preverja znanje, sposobnosti in učne navade iz petih izpitnih enot. Trije predmeti so skupni za vse maturante. Eden izmed njih je **tudi slovenski jezik in književnost**. Zahteve za ocene so enotne in niso odvisne od vrste srednje šole.

Od učencev se v katalogu za maturo iz slovenskega jezika in književnosti v splošnem zahteva, da prepoznajo literarna dela, jih znajo razčleniti in povezati z avtorjem in njegovim opusom ter postaviti v literarnozgodovinsko obdobje. Pri tem pa naj kandidati uporabljajo tudi strokovno izrazje in pridobljeno znanje uporabljajo pri interpretaciji.

Cilj mature iz slovenskega jezika in književnosti je tudi v tem, da dijaki sprejmejo slovenski jezik in književnost kot najpomembnejši del svoje kulturne dediščine, ki je pravzaprav bistvena za človekovo in tudi narodno identiteto.

1.1 Matura na naši šoli

V šolskem letu 1993/94 sem poučevala 4 četrte letnike, in sicer 1 zaključni letnik in 3 maturitetne. Za prvo maturo po novem sem pripravljala 49 učencev.

Ko smo s to generacijo v sredini tretjega letnika dobili v roke Predmetni izpitni katalog za slovenski jezik in književnost, smo vztrepetali. Pot je bila začrtana, cilji postavljeni, bili pa smo pravzaprav **brez ustreznega učbeniškega gradiva**.

Ne glede na to, da smo že prej pri pouku književnosti delali v smeri, ki jo je začrtala matura po novem, smo odgovore na vprašanja po Katalogu sicer našli v literaturi, vendar je ta tako obsežna, da se je en sam učenec niti fizično ne more lotiti, kaj šele, da bi pri tem primerno usvojil zahtevano znanje. Katalog za maturo predvideva kar **22 (!)** najrazličnejših učbenikov in priročnikov za maturo iz slovenskega jezika in književnosti. Namesto da bi upravičeno bili plat zvona, smo zaorali ledino in se z garaškim delom pospešeno lotili predvsem reševanja težav z učbenikom, z izborom literature in njeno predstavitvijo.

Prišla sem do spoznanja, da učitelj ni le tisti, ki podaja snov, ampak tisti, ki *usposobi učence za samostojno učenje. Je organizator in moderator pouka*. Uspešno učenje pa ni samo kopičenje in sprejemanje novih spoznanj in pojmov, **bistveno je, da zna učenec aktivno povezovati, analizirati, izbirati bistvo in reševati probleme**.

Glavno vodilo mi je bilo: **samostojno in ustvarjalno delo**.

2 Raziskovalna naloga

Kadar se učenec metodično postavlja v aktivno vlogo pri odkrivanju novega znanja, se postavlja v vlogo raziskovalca.

Že v nižjih letnikih sem z zgoraj omenjenimi učenci veliko delala v obliki referatov. Izdelali smo si določen sistem, da so učenci zahtevana nova znanja lažje in bolj sistematično usvajali.

Prav ta način dela v razredu nama je bil izhodišče pri razmišljanju o raziskovalni nalogi. Komu? Učencu raziskovalcu **Franciju Lajovicu** in meni kot njegovi mentorici.

Naslov raziskovalne naloge je **Lažje na maturi z drugačnim učenjem književnosti**. Raziskovalna naloga je narejena z namenom, pripraviti učbenik, ki učencu, ki že sodeluje ali bo nekoč sodeloval pri duhovnem in tvarnem napredovanju, pomaga znanje usvojiti čim hitreje in čim bolj kakovostno. Zato se celotna raziskovalna naloga opira na Predmetni katalog za matura, ki pa je že sestavljen tako, da zahteva prenovu pouka slovenskega jezika in književnosti. Kljub temu da se tako učenci kot profesorji v tako hitrem času nismo mogli prilagoditi novim zahtevam, ki jih prinaša matura, raziskovalna naloga že predlaga možne izboljšave in rešitve — tudi nov učbenik.

2.1 Namen

Namen najinega raziskovalnega dela je bil, **odkriti nekatere napake** dosedanjih učbenikov, **jih odpraviti in kreirati učbenik**, ki bi bil aktualen za današnje obdobje: ohranil bi urejenost in disciplino ter hkrati uveljavil načelo demokratičnosti.

Mnogo slovenskih učbenikov je zastarelih in neustreznih. Problem je pereč, najbolj ga občutijo številni učitelji in učenci, poleg njih pa se tega dejstva zelo dobro zavedajo tudi nekateri strokovnjaki s pozameznih področij naše stroke. To potrjujejo tudi mnogi članki in razprave, ki se v zadnjih dveh letih pojavljajo v strokovni (in tudi nestrokovni) literaturi (Jezik in slovstvo, Vzgoja in izobraževanje, Didakta, Šolski razgledi, Delo itn.).

2.1.2 Spoznanja

Kušala sva zajeti in upoštevati tudi nekatera spoznanja, ki so se mi kot praktiku porajala v pedagoškem procesu:

1. Če hočemo posodobiti pouk, se moramo **odpovedati preživelemu narekovanju ali prepisovanju s prosojnic**. Otroci si pri tem **kvarijo pisavo**, v pisanju kar **mrholi pravopisnih in slovničnih napak, zvezki so neestetski, pisanje je utrujajoče**, učenec se koncentrira samo na to, da bo vse zapisal oz. prepisal, ni časa misliti na to, kar zapisuje, **v naglici se marsikaj pozablja**. Učenci so nervozni, nekateri zmorejo več, drugi manj. Dovolj je, če učitelj npr. oblikuje na tablo ali na prosojnico miselni vzorec ali nekaj opornih točk.
2. Posodabljati moramo vsebine, oblike in metode poučevanja.
3. Upoštevati moramo cilje (usklajeni morajo biti s Katalogom), povezavo teorije s prakso.
4. Nujno je uvajati novosti v šolo zaradi dviga kakovosti učenja in znanja.
5. Gradivo mora biti čim bolj predstavljeno, saj prehiter prehod na abstrakcijo odvrča učenca od učenja.
6. To gradivo je bilo **preverjeno in preizkušeno** v razredu. Da so bili učenci zadovoljni, kažejo ugotovitve in izsledki raziskave.

3 Teorija učbenika

Učenje brez knjig je kakor igranje nogometa brez žoge.

(H. Hooghoff)

Na Inštitutu za razvoj učnih programov v Enschedenu na Nizozemskem so izvedli obsežno analizo učbenikov. Pri raziskavah so ugotovili, da dijaki pri 80 % svojega dela v šoli uporabljajo učbenike. Če hočemo povečati kakovost pouka v slovenskih šolah, moramo pri pouku nujno uporabljati bolj kakovostne učbenike.

Teorija dobrega učbenika

- Dobrega učbenika učenec **ne pozabi doma**.
- Dober učbenik je **privlačen in zanimiv**, vsebuje **natančne in nepristranske informacije**. Temelji na učnem načrtu.
- Dober učbenik je **sistematičen**, podaja osnovno znanje na osnovi raziskovalnega pristopa.
- Dober učbenik **aktivira učenca**. Učno snov razlaga s primeri iz vsakdanjega življenja.
- Dober učbenik **lahko nadomesti učitelja**.
- Dober učbenik **ni težak in dolgočasen**.
- **Ilustracije** so v dobrem učbeniku **zabavne**, zato si jih učenci lahko zapomnijo. Kjer je le mogoče, je v znanost treba vpletati **humor**.
- Tudi format in debelina učbenika sta pomembna. Učbenik naj bo **priročen** za prenašanje v šolski torbi.
- **Jezik v učbeniku naj bo prilagojen starosti učencev**. Avtorji morajo pisati učbenike zanje, ne zase.

3.1 Ali so učbeniki potrebni

Poglejmo si pozitivne strani učbenikov.

- Revije, specialne knjige, filmi, video in računalniški programi so vsi pomembni učni pripomočki, vendar kakor koli gledamo, imajo v šolah **osrednjo vlogo prav učbeniki**.
- Noben učitelj nima toliko časa, toliko energije, toliko pedagoških veščin, da bi popolnoma nadomestil učbenik.
- Učbeniki vsebujejo **osnovno znanje in pregled znanja o določenem predmetu**, medtem ko ostalo zgoraj naštetu učno gradivo posreduje le posamezne informacije.
- Učbeniki so napisani za posamezne skupine učencev, **upoštevajo njihove potrebe glede jezika in pedagoško podajanje snovi**.
- Dober učbenik **razvija smisel za jezik** in razširja znanje o njem. Pomemben je za razvijanje bralnih veščin.
- Učbeniki **zagotavljajo kontinuiteto**. Učenci lahko berejo naprej, berejo doma ali ponavljajo, tisti, ki v šoli manjkajo, lahko delajo sami z učbenikom.
- Učbeniki **so zanesljiv vir informacij**, dejstva so **preverjena in preizkušena**.
- Učenci in starši želijo kakovostne učbenike. Za učence je najbolje, da imajo **svoje učbenike** za aktivno učenje. V njih lahko **določene pojme podčrtajo ter pripišejo svoja zapažanja in opombe**.

3.2 Slike in ilustracije v učbenikih

Slike in ilustracije v učbenikih niso samo za okras, prispevajo tudi k razlagi snovi. Lahko jih obravnavamo kot učna sredstva. Sporočilna moč podob ima pedagoški pomen.

Slike in besedila morajo biti lahko dostopni, da budijo pri bralcu zanimanje, da se vanje vživijo in se nanje tudi odzivajo.

3.3 Uporaba miselnih vzorcev in barv

Miselni vzorec je zelo učinkovit sistem zapiskov. Avtor miselnih vzorcev je britanski psiholog, pesnik, predavatelj in svetovalec za uspešno učenje Tony Buzan.

Kadar ustvarjamo miselni vzorec, začnemo na sredi — z naslovom, potem pa širimo svoj zapis v vseh smereh; tako dograjujemo rastočo in organizirano strukturo, sestavljeno iz ključnih besed. Te so v bistvu jedra, okrog katerih se zbira vse ostalo učno gradivo.

Miselni vzorci so najbolj učinkoviti, če so ključne besede res dobro izbrane, saj s tem izpuščamo nebitveno.

Besede tiskamo. Ključne besede pišemo na črte, te so povezane, da dobi vzorec svoje ogrodje. Najbolje, da uporabljamo barve, ker si barvne podobe lažje zapomnimo kot črno-bele.

Zadnja leta se miselni vzorci vse bolj uporabljajo kot pripomoček pri učenju v številnih slovenskih šolah. Mnogi učenci, ki znajo miselni vzorce pravilno uporabljati, si prihranijo precej časa, hkrati pa je njihovo znanje bolj kakovostno in pregledno.

Ravno zato sva se z učencem raziskovalcem odločila, da je potrebno pri učenju književnosti upoštevati tudi to metodo učenja. V miselnih vzorcih sva po pravilu zajela samo bistvene oz. ključne besede, pri tem pa sva upoštevala tudi barve, ki so v vseh miselnih vzorcih enotne.

<i>Umetnik</i>	<i>Delo</i>
življenje — <i>rjava</i>	nastanek — <i>rumena</i>
delo — <i>svetlo modra</i>	tematika — <i>vijolična</i>
pomembno — <i>temno zelena</i>	jezikovno-slogovna analiza — <i>svetlo zelena</i>
	zgradba (notranja in zunanja) — <i>rdeča</i>

Tudi naslovi so opremljeni s temi barvami, kar bi lahko bodočemu učbeniku dalo lepo grafično podobo in preglednost.

4 Metode dela

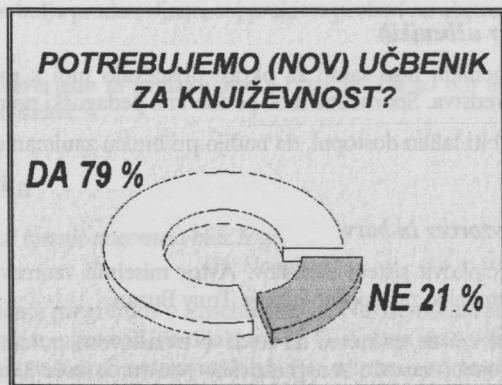
4.1 Podatki

Raziskovalno delo temelji na dejstvih in zbranih podatkih o stališčih, mnenjih, presojah in interesih. Prav anketni vprašalnik je pri zbiranju teh informacij igral odločilno vlogo. Dejstvo je namreč, da za dobro opravljanje dela potrebujemo podatke, zato sva izpeljala precej obširno anketo.

4.2 Anketa

Napake obstoječih učbenikov so očitne: so **zastareli, nepregledni, neprilagojeni**. Tega smo se zavedali mnogi, kar je pokazala tudi anketa.

Dejansko je bil tak odgovor že pričakovan, posebej med maturanti, saj jih tako meni kar 24 od 25. Zakaj? Tudi to vprašanje sva zastavila v posebej pripravljeni anketi in prišla do zaključka, da so učbeniki, ki so ta trenutek na razpolago, preskromni oz. neustrezni.

5 Potek ankete

Anketo so izpolnjevali učenci Srednje elektro in strojne šole v času od 12. do 15. decembra 1994.

Sodelovalo je 119 učencev iz treh maturitetnih in štirih zaključnih četrtih letnikov. Anketo so izpolnjevali v okviru pouka SJK pod nadzorstvom profesorjev, ki jih poučujejo. Za sodelovanje sva zaprosila vse profesorje, ki so poučevali v takratnih 4. letnikih, da bi bila anketa čim bolj objektivna.

Omenila sem že, da je bila anketa anonimna. Razredi zato niso konkretno navedeni, kar je bila tudi sicer želja nekaterih profesorjev, ampak se ločijo samo na maturitetne in zaključne razrede.

Izvedena je bila tudi primerjava rezultatov med njimi. Zato sva jih razvrstila takole:

Razred Z1	Razred M1
Razred Z2	Razred M2
Razred Z3	Razred M3
Razred Z4	

5.1 Stopnja uporabe literature

Pri obdelavi podatkov in tudi pri kasnejši interpretaciji je potrebno vedeti, kako naj podatke predstavimo. Zato sva v tem primeru definirala pojem *stopnja uporabe literature*.

Če bi učenec uporabljal določeno literaturo vedno, bi bila zanj stopnja njene uporabe 100 %. V primeru, da je učenec ne bi uporabljal nikoli, bi bila zanj stopnja uporabe 0 %.

Pogostnost uporabe literature sva omejila s štirimi pojmi, ki pa jim je bilo potrebno določiti faktor uporabe. Če učenec uporablja Berilo vedno, mora biti faktor uporabe maksimalen, če pa Berila sploh ne uporablja, je faktor uporabe 0. Pojme sva definirala po naslednjem ključu:

pojem	vedno	pogosto	občasno	nikoli
<i>faktor uporabe</i>	3	2	1	0

Faktor uporabe je določen s pojmom.

Primer, ki ga je naredil F. Lajovic zase pri uporabi Berila:

Pogostnost uporabljanja literature obkrožite:

	vedno	pogosto	občasno	nikoli
<i>Berilo</i>	1	②	3	4

Berilo torej uporablja pogosto. Izračun:

$$s = \frac{\Sigma (\text{faktor uporabe} \times \text{številu oseb}) \times 100 \%}{(\text{maksimalni faktor uporabe} \times \text{številu oseb})}$$

s ... stopnja uporabe literature

Pri njem velja enostaven izračun: $s = (2 \times 1) + (3 \times 1) \times 100 \%$.

Uporabnost Berila je zanj 67 %, torej nadpovprečna.

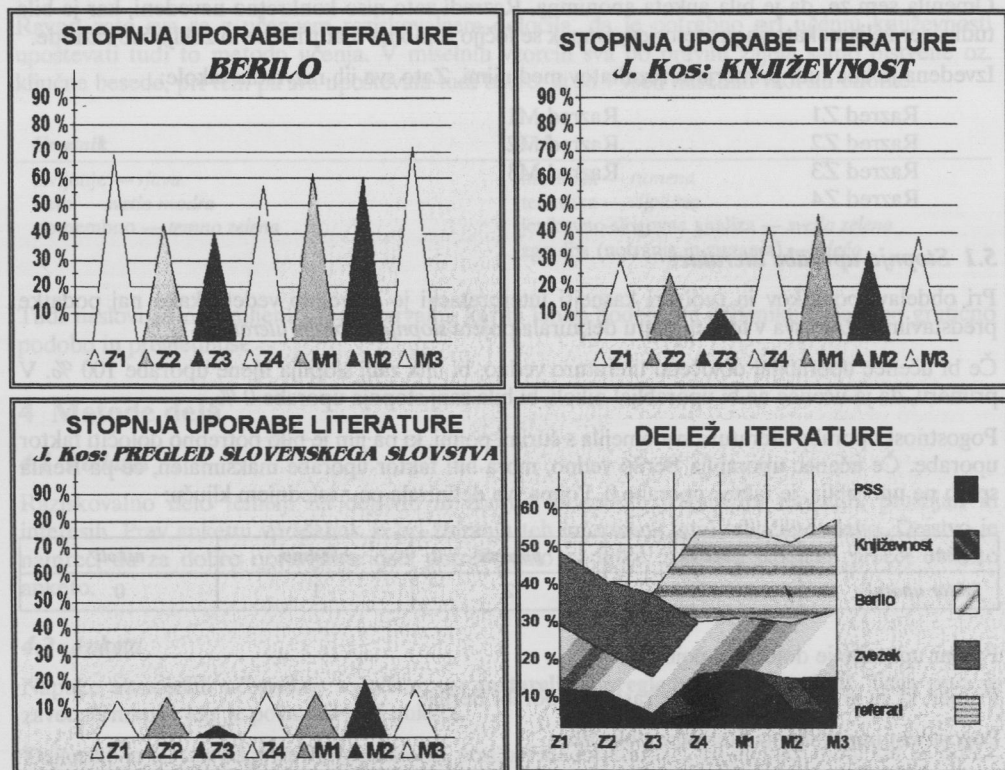
6 Rezultati ankete

Raziskava je pokazala, da je učencem pri pouku SJK bolj všeč pouk književnosti. Kar 65 % jih namreč meni, da je **pouk književnosti bolj zanimiv**.

Učbenik mora biti narejen za učence, saj so oni tisti, ki ga največ uporabljajo. Prav zato je raziskava smiselna. Dobila sva namreč sliko učbenika, ki bi bil narejen tako, da bi bil všeč njim.

6.1 Literatura

Učenci tudi zaradi ponovne uvedbe mature v naše šole pričakujejo učbenik za književnost. Dokler učbenika še ne bo, se bodo morali zadovoljiti z obstoječo učbeniško literaturo. Daleč največ se učijo iz Berila.

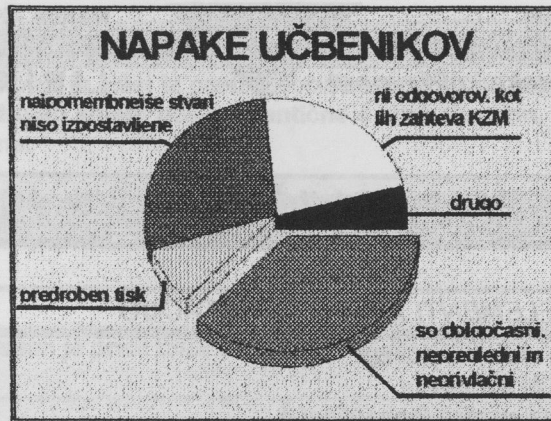
Za učenje književnosti pa se seveda največ uporabljajo šolski zvezki in referati. Zanimivo je dejstvo, da se vsi maturantje pripravljajo bolj samostojno, z referati, ki jih pripravijo s pomočjo profesorjev. Zvezki in referati nadomeščajo učbenik za književnost, zato se stopnja uporabe obeh približuje 100 %.

6.2 Barve

Najbolj jim je všeč modra barva (30 %), nato pa rdeča (27 %), zelena (19 %), vijolična (13 %) ... Pri oblikovanju in pripravi učbenika bo potrebno upoštevati tudi ta dejavnik.

6.3 Napake

Učencem niso všeč **nepripravljani** in **nepregledni učbeniki**. To jih pravzaprav tudi najbolj moti (37 %). Snovalci učbenika bodo morali te napake odpraviti. Najbolj enostavna rešitev pa je kakovostno likovno-grafično oblikovanje.

Učenci so v anketi še dodali, da so učbeniki **premalo slikoviti**, da niso narejeni v barvah, da so **preveč komplicirano napisani (neustrezno)** ter da vsebujejo preveč manj pomembnih podatkov. Moti jih tudi **suhoparnost in neduhovitost** učbenikov.

Snovalci učbenika za književnost pa si lahko pomagajo tudi s koncepti že obstoječih učbenikov. Daleč najbolj dijaki cenijo novo Kladnikovo Fiziko (41 %) in učbenik za angleščino Headway (33 %).

7 Sklep

7.1 Pouk jezika in pouk književnosti

Raziskava je pokazala, da je pri pouku SJK bolj priljubljena književnost kot jezik. Tako se jih je odločilo kar 65 %.

7.2 Učenci ocenjujejo predmet SJK

61 % učencev je ocenilo predmet SJK z oceno dobro (3), samo 2,5 % z negativno (1).

Z dobrim učbenikom, ki bi učencem zagotovil normalno delo pri pouku SJK, bi se priljubljenost predmeta zagotovo povečala.

Učenci tudi zaradi ponovne uvedbe mature v slovenske šole upravičeno pričakujejo ustrezen učbenik za književnost. Sedaj pa se največ učijo iz Berila (kar 60 %).

Za učenje književnosti največ uporabljajo šolske zvezke (zapiske) in referate. Zanimivo dejstvo je, da se maturantje pripravljajo precej bolj samostojno, z referati, ki so jih pripravili s profesorjevo pomočjo. Zvezki in referati nadomeščajo učbenik, saj se stopnja uporabe obeh približa 100 %.

Ne marajo nepreglednih, nepriljubljenih in dolgočasnih učbenikov. Ta napaka jih pravzaprav najbolj moti (37 %).

7.3 Naš učbenik za književnost (primer)

KAJETAN KOVIČ

(★1931)

POJMI, ELEMENTI ZA INTERPRETACIJO

- ◊ *Psalm v moderni poeziji*
- ◊ *Podoba in simbolika*
- ◊ *Slogovna analiza (ponavljanja)*

β ŽIVLJENJE

Rodil se je v Mariboru 1931. Na mariborski klasični gimnaziji je maturiral leta 1950, zatem študiral na ljubljanski univerzi in diplomiral iz svetovne književnosti. Nekaj časa je bil novinar, leta 1958 se je zaposil kot urednik leposlovja pri Državni založbi Slovenije; od leta 1985 pa do upokojitve je bil tudi njen glavni urednik. Leta 1978 je prejel Prešemovo nagrado.

▣ DELO

Pesniti je začel že v gimnaziji in prvo objavo, pesem *Utonil bi*, najdemo v *Mladinski reviji* leta 1947. Za Kovičev prvi vidnejši nastop bi lahko šteli izid njegovih 26 pesmi v skupinski zbirki *Pesmi štirih* (1953), ki jo je izdala že takrat znana četverica Kovič, Menart, Zlobec, Pavček. Kljub vsebinski raznovrstnosti je knjiga imela nekaj skupnega in programskega. Kovičev delež ima v *Pesmi štirih* svojo posebno težo.

Kasneje je izdal samostojno pesniško zbirko *Prezgodnji dan* (1956), ki kaže prehodno obdobje njegovega pesnjenja.

ZBIRKE

- Prezgodnji dan* (1956)
- Korenine vetra* (1961)
- Ogenjvoda* (1965)
- Mala čitanka* (1973)
- Labrador* (1976)

IZBORI

- Vetrnice* (1970)
- Dežele* (1988)

PROZA

- roman *Ne bog ne žival* (1965)
- roman *Tekma* (1970)
- zbirka novel *Iskanje Katarine* (1987)

Kajetan Kovič je pisal tudi mladinsko književnost. Najvidnejša dela so *Moj prijatelj Piki Jakob*, *Maček Muri* in *Zmaj Diredaj*. Pomemben je tudi kot prevajalec iz nemščine, francoščine in slovanskih jezikov.

d **POMEMBNO**

Kajetan Kovič je izšel iz poetike socialnega realizma, vendar pa je sprejemal tudi vplive drugih smeri: novoromantične s simbolizmom, ekspresionistične in nadrealistične.

PSALM

⌚ **NASTANEK**

Pesem *Psalm* je prvič izšla v zbirki *Korenine vetra* leta 1961.

📄 **TEMATIKA**

Tematika ali osrednje vodilo je *nerazumnost človekove razumnosti*, ki ga postavlja nad vsa živa bitja (obenem pa ga tudi uničuje in spremeni v reveža). *Razum* je edinstvena lastnost, ki jo ima le človek in s katero ga je narava ločila od ostalih živali. Zmožnost razmišljanja pa lahko sočloveka tudi prizadene in zato imajo živali prednost zaradi svojega nerazumevanja. Ta vrsta psalma je glede na sporočila bivanjska; pesem je zato reflektivna.

📏 **SLOG ali STIL**

Vidna posebnost je paralelizem členov; vsaka pesem se začneja z besedo *blažena*. Značilne so anafore; spet zasledimo isto besedo: *blažena*. S to besedo prikaže trpljenje človeka in blaženost živali, ki nimajo težav in skrbi kot ljudje. V pesmi so prisotna ponavljanja, personifikacije (poosebljenje), nagovor, okrasnih pridevkov je malo, približa se prozi; ritem je monoton.

📖 **ZUNANJA ZGRADBA**

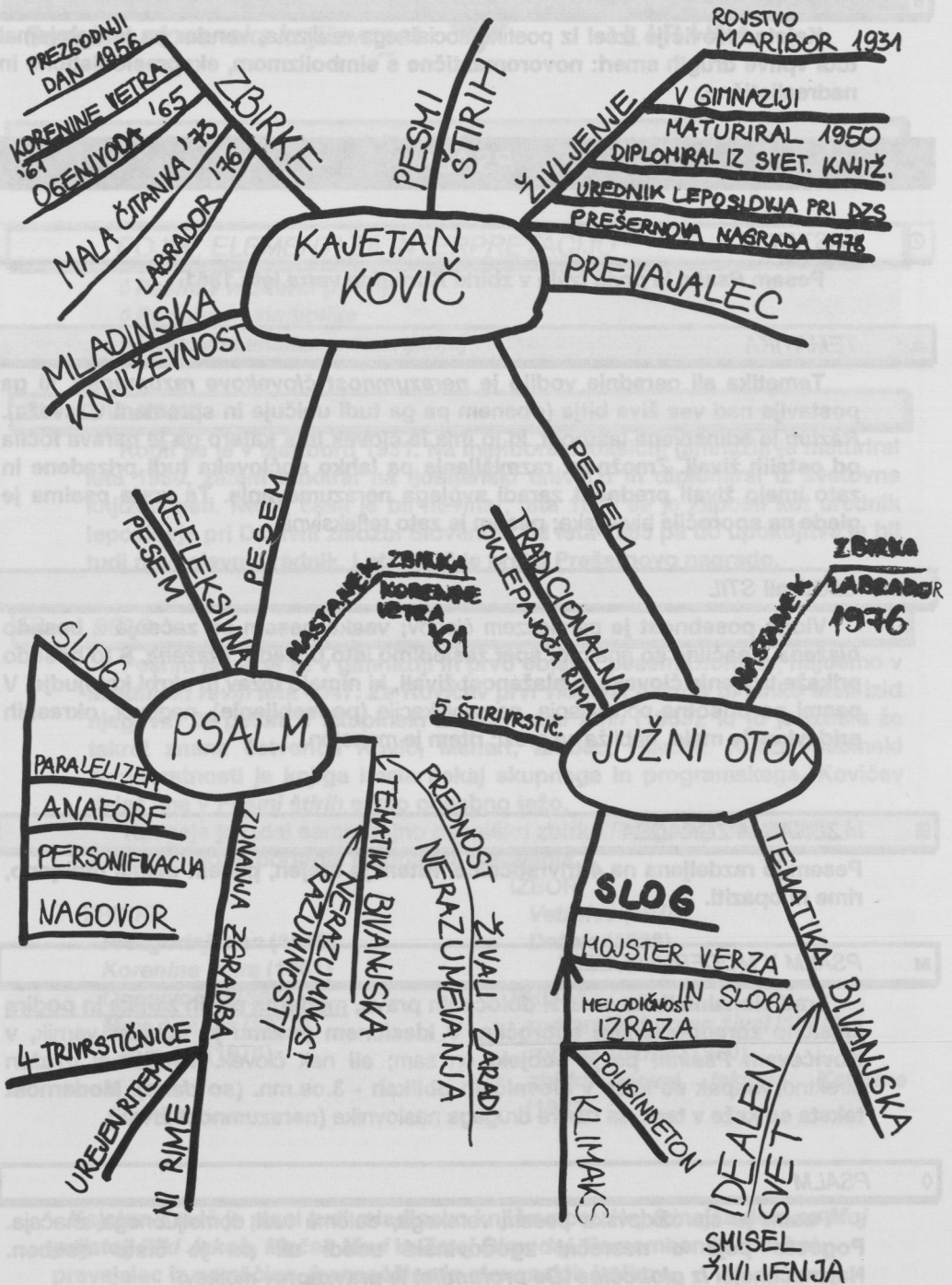
Pesem je razdeljena na 4 trivrstičnice. Ritem je urejen, pesem deluje umirjeno, rime ni opaziti.

M **PSALM V MODERNI POEZIJI**

Tradicionalna lirika se drži določenih pravil, moderna pa jih zanika in podira klasično zgradbo (ali/in) sporočila. V klasičnem psalmu je subjekt vernik, v Kovičevem *Psalmu* pa je subjekt on sam; ali nek človek. Vendar ni izražen direktno, ampak se kaže v slovničnih oblikah - 3.os.mn. (so dane). Modernost teksta se kaže v tem, da izbere drugega naslovnika (*nerazumnost živali*).

◇ **PSALM**

Psalm je starozidovska pesem verskega, deloma tudi domoljubnega značaja. Pogosto poje o nesrečni zgodovinski usodi ali pa je čisto oseben. Najznačilnejši iz *globočine* (*De profundis*) je pravzaprav molitev.

7.4 Rezultati raziskovalne naloge

Raziskovalna naloga je bila predstavljena na državnem tekmovanju Znanost mladini v Novi Gorici in Ljubljani. Na tekmovanjih je bilo zanjo veliko zanimanja, na obeh je bila tudi nagrajena.

Največja nagrada za nas vse, moje učence, mojega raziskovalca in mene pa je bil 100 % uspeh pri maturi. Vseh 49 učencev je bilo uspešnih že v junijskem roku.

Prepričali smo se, da smo našli eno od ustreznih uspešnih poti.

Literatura

Berilo 3 (1993). Maribor: Založba Obzorja.

Delo. 13. marec 1995.

Didakta, letnik III. — številka 16/17, maj 1994.

Janko Kos (1989). Književnost. Maribor: Založba Obzorja.

Jezik in slovstvo, letnik 39, številka 2-3, 1993/94.

Jezik in slovstvo, letnik 39, številka 5, 1993/94.

Jezik in slovstvo, letnik XL, številka 3-4, 1994/95.

Marija Gabrijelčič (1988). Predavajmo z miselnimi vzorci. Ljubljana: DZS.

Slovenski jezik in književnost (predmetni izpitni katalog za maturo 1995) (1993). Ljubljana: Republiški izpitni center.

Učbeniki danes in jutri (1992). Ljubljana: DZS.

Vzgoja in izobraževanje, letnik XXV, februar 1994.

Vzgoja in izobraževanje, letnik XXV, marec 1994.

Zdenko Lapajne (1993). Vabilo k maturi. Ljubljana.

Boža Krakar - Vogel, Nada Barbarič, Rafka Kirn (1994). Književnost na maturi. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.

Boža Krakar - Vogel (1995). Teme iz književne didaktike. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.

Boža Krakar - Vogel (1993). Didaktična struktura in uporabna načela pouka književnosti. Književnost v prvem letniku srednje šole. Priročnik za učitelja. Ljubljana: ZRSSH.

Amand Popotnik (1996). Didaktično oblikovanje učbeniških gradiv za laboratorijske vaje in praktični pouk. Vzgoja in izobraževanje — 1/96.

Bogomir Novak (1995). Ali je znanje v šoli temeljna vrednota? Didakta, oktober — 24/25.

Silvo Fatur (1996). Učbenik kot scenarij. Didakta, januar.

Dragica Debeljak

Srednja elektro in strojna šola Kranj